LITERATUUR

Schaminée, J.H.J. & M.G.H. Bongers, 1991. Vochtige hooilanden langs de Mechelderbeek (Zuid-Limburg), een plantensociologische en landschaps-oecologische beschouwing. *Natuurhistorisch Maandblad* 80 (7-8): 125-135.

Schaminée, J.H.J., E.J. Weeda & V. Westhoff, 1995. *De Vegetatie van Nederland 2. Plantengemeenschappen van wateren, moerassen en natte heiden.* Opulus, Uppsala/Leiden, 358 pp.

Schaminée, J.H.J., A.H.F. Stortelder & E.J. Weeda, 1996 (in druk). *De Vegetatie van Nederland 3. Plantengemeenschappen van graslanden, zomen en droge heiden.* Opulus, Uppsala/Leiden.

Weeda, E.J., 1994. Over Kegelmos (Conocephalum conicum (L.) Underw.) en het Pellio-Conocephaletum, in het bijzonder in Twente. *Stratiotes* 8: 12-31.

Werf, S. van der, 1991. *Bosgemeenschappen.* Natuurbeheer in Nederland 5. Pudoc, Wageningen, 375 pp.

WAARDEN VAN POEDEROIJEN EN BOEZEM VAN BRAKEL

E.J. Weeda en A.C. Hoegen

Excursieleiding: A.C. Hoegen en E.J. Weeda
Datum : 30 mei 1994
Deelnemers : N. Bakker, M. Bongers, S. de Goeij, M. Huijser, J. Jonckers Nieboer, D. Ringelberg-Giesen, J. Schaminée, J. Spronk en A. Zuidhoff.

Tot in het begin van de jaren tachtig behoorden de uiterwaarden langs de Afgedamde Maas bij Poederoijen tot de meest gevarieerde terreinen in het rivierengebied. De bloemrijkdom deed denken aan die van een Alpenweide. Binnen een afstand van enkele tientallen meters was de hele zonering te vinden van zandig stroomdalgrasland (*Sedo-Thymetum*, *Medicagini-Avenetum*) via weiland op vochthoudende zavel (*Lolio-Cynosuretum*), drassig grasland (*Ranunculo-Alopecuretum* en *Senecioni-Brometum*) en oeverbegroeiing (*Caricetum gracilis*, *Alismato-Scirpetum*) naar de watervegetatie (*Ranunculo-Potametum perfoliati*). Voor een uitvoerige beschrijving van de drogere delen van de Waarden van Poederoijen wordt verwezen naar Van Dijk *et al.* (1984). Aan het eind van de jaren tachtig is het hart van het gebied onttrokken aan zijn bestemming van natuurreservaat en met ploeg en drijfmest omgezet in een maïsveld. Dit wordt nu omlijst door restanten van de vroeger zo welige stroomdalvegetatie. Rijke groeiplaatsen van soorten als *Koeleria macrantha*, *Veronica austriaca*, *Campanula rotundifolia* en *Briza media* zijn vernietigd. Wat over is, wordt beweid en in wisselende mate bemest; beweiding is op zichzelf gunstig voor de stroomdalflora, maar voor optimale ontwikkeling daarvan ligt het bemestingsniveau vrijwel overal te hoog. Het ochtendgedeelte van de excursie was hoofdzakelijk gericht op de kleine kernen met nog min of meer gave stukjes stroomdalgrasland, vaak niet groter dan één of enkele vierkante meters.

In een van de restanten bevindt zich nog steeds een groeiplaats van *Campanula glomerata*, een van de zeer weinige in ons land. Zij staat in een *Cynosurion*-begroeiing op een zavelige dijkhelling, die nogal wat puin bevat. De vegetatie vertoont verwantschap met het *Galio-Trifolietum* van kalkgebieden (Schaminée & Zuidhoff, 1995). Gemeenschappelijk zijn onder meer *Plantago media*, *Leontodon hispidus* en *Ranunculus bulbosus*. In een naburig perceel groeit *Carum carvi* in een iets vochtiger weiland en wel in een eveneens tot het *Cynosurion cristati* behorende begroeiing. Karwij wordt in sommige delen van ons land verbouwd en een enkel exemplaar is nogal eens te vinden aan wegranden, opgeslagen uit zaad dat van een vrachtwagen is gevallen. Als wilde plant behoort zij echter tot de zeldzaamheden; zij groeit in niet te droge graslanden langs de rivieren en de IJsselmeerkust (Workumer Nieuwland!).

Op een steilkantje in een ander deel van de uiterwaard, vermoedelijk ontstaan bij zandwinning, bevindt zich een concentratie van stroomdalplanten die hier hun laatste groeiplaats in de Waarden van Poederoijen hebben. Het meest trekt *Veronica austriaca* de aandacht. Nooren en Giesen (1993) beschouwden haar als verdwenen; hetzelfde gold trouwens ook voor de schrijvers van dit verslag, tot een van hen in 1993 een fraai bloeiend plakkaat Brede ereprijs op de steilkant aantrof in een tot het *Medicagini-Avenetum pubescentis* te rekenen begroeiing. Op dezelfde richel groeien *Sedum sexangulare* en *Potentilla verna* in het *Sedo-*

Thymetum pulegioidis, de zuster-associatie van het *Medicagini-Avenetum* op iets basenarmere, grofzandiger of meer gestoorde standplaatsen. Vermeldenswaard is het voorkomen in deze gemeenschap van *Koeleria macrantha*, die ook op een aantal plekken op de aangrenzende dijkhelling werd waargenomen. Nooren en Giesen (1993) vonden haar maar één keer! Wellicht is zij bezig verloren terrein te heroveren - een lichtpuntje in de graswoestijn die een groot stuk van de uiterwaard beslaat - maar het is ook wel bekend van *Koeleria* dat zij in stroomdalgraslanden het ene jaar veel moeilijker te vinden is dan het andere. In een kuil in de dijkhelling prijkten in 1993 en 1994 enkele polletjes *Salvia pratensis*, die door Nooren en Giesen (1993) als verdwenen werd opgegeven. Van enigermate gaaf stroomdalgrasland is op dit stuk van de Maasdijk echter (nog) geen sprake.

In tabel 1 zijn de opnamen van de zandige steilkant en de puinig-zavelige dijkhelling op een rijtje gezet, gerangschikt van droge naar vochthoudende bodem.

Tabel 1. Opnamen van het Sedo-Thymetum pulegioidis (1), het Medicagini-Avenetum pubescentis (2) en het Cynosurion cristati (3, 4) in de Waarden van Poederoijen. Datum: opname 2 is van 9 juni 1993, de overige van 30 mei 1994.

Opname	1	2	3	4
Oppervlakte (m^2)	1	2	9	4
Expositie W W	N	W	W	W
Inclinatie (°)	40	30	20	20
Bedekking kruidlaag (%)	70	95	90	95
Bedekking moslaag (%)	30	5	3	3
Gemiddelde hoogte kruidlaag	15	30	10	20
Maximale hoogte kruidlaag	30	60	20	60
Aantal soorten 33	29	44	43	
Sedum sexangulare	2b	.	.	.
Koeleria macrantha	2a	.	.	.
Potentilla verna	2a	.	.	.
Cardamine hirsuta	1	.	.	.
Sedum acre	+	.	.	.
Geranium molle	+	.	.	.
Trifolium dubium	+	.	.	.
Ceratodon purpureus	+	.	.	.
Leontodon hispidus/saxatilis	+	.	.	.
Arenaria serpyllifolia	1	+	.	.
Bromus hord. ssp. hordeac.	1	+	.	.
Phleum prat. ssp. bertolon.	1	+	.	.
Galium verum	2a	2a	.	.
Cerastium arvense	1	1	.	.
Cynodon dactylon	+	+	.	.
Medicago falcata	1	2a	.	.
Veronica aust. ssp. teucr.	.	2b	.	.
Valerianella locusta	.	1	.	.
Bromus inermis	.	+	.	.
Medicago lupulina	.	+	.	.
Capsella bursa-pastoris	.	+	.	.
Arabidopsis thaliana	.	+	.	.
Ranunculus bulbosus	2a	1	1	.
Veronica arvensis	+	1	+	.
Arrhenatherum elatius	+	+	.	1
Plagiomnium affine	3	1	+	+
Festuca rubra ssp. commutata	3	3	1	2m
Eryngium campestre	+	3	+	+
Trisetum flavescens	+	2m	+	+
Brachythecium rutabulum	+	2a	1	1
Poa pratensis	+	1	+	1
Hypochaeris radicata	2a	2a	2b	+
Cerastium font. ssp. vulgare	+	+	1	1
Achillea millefolium	1	+	2a	2a
Lolium perenne	1	+	2b	2a
Taraxacum species	+	.	+	+
Bellis perennis	+	.	2m	+
Trifolium repens	+	.	2a	1
Elymus repens	+	.	+	1
Centaurea jacea	.	r	+	+
Poa trivialis	.	+	1	2a
Leontodon hispidus	.	1	+	.
Campanula glomerata	.	.	1	.
Plantago media	.	.	1	.
Agrostis capillaris	.	.	1	.
Poa annua	.	.	1	.
Senecio jac. ssp. jacobaea	.	.	+	.
Cardamine pratensis	.	.	+	.
Heracleum sphondylium	.	.	+	.
Sagina procumbens	.	.	+	.
Holcus lanatus	.	.	+	.
Phleum prat. ssp. pratensis	.	.	+	.
Carex spicata	.	.	r	.
Galium aparine	.	.	r	.
Cynosurus cristatus	.	.	2b	1
Rumex acetosa	.	.	1	+
Potentilla reptans	.	.	1	+
Plantago lanceolata	.	.	1	1
Dactylis glomerata	.	.	1	1
Lotus corn. ssp. cornic.	.	.	+	+
Leontodon autumnalis	.	.	+	+
Glechoma hederacea	.	.	+	+
Eurhynchium praelongum	.	.	+	+
Prunella vulgaris	.	.	+	1
Anthoxanthum odoratum	.	.	+	2m
Ranunculus acris	.	.	+	2a
Trifolium pratense	.	.	+	2a
Carum carvi	.	.	.	2b
Ononis repens ssp. spinosa	.	.	.	1
Vicia cracca	.	.	.	1
Galium mollugo	.	.	.	1
Festuca pratensis	.	.	.	1
Carex hirta	.	.	.	1
Equisetum arvense	.	.	.	+
Ranunculus repens	.	.	.	+
Urtica dioica	.	.	.	+
Rubus caesius	.	.	.	+
Plagiomnium undulatum	.	.	.	+
Aegopodium podagraria	.	.	.	r
Acer pseudoplatanus (juv.)	.	.	.	r

Er werd tijdens de excursie niet alleen aandacht besteed aan de stroomdalgraslanden, maar ook aan oever- en verlandingsgemeenschappen. Het resultaat is weergegeven in tabel 2, die drie opnamen van het *Caricetum gracilis* bevat plus een opname van een kruiden-, varen- en mosrijk rietland. Het *Caricetum gracilis* vertoont zich in de Bommelerwaard in allerlei verschijningsvormen, anders gezegd: het blijkt een nogal heterogene associatie. De eerste opname is gemaakt aan de Maasoever langs het bovengenoemde maïsveld. De begroeiing van de oever is nog steeds tamelijk soortenrijk, al is er sprake van verstoring vanuit de aangrenzende akker. Maïsbouw op de zandige hellingen leidt namelijk tot erosie; het gevolg is dat zand van de akker op de dijk bij regen via talrijke geultjes naar de oever wordt gespoeld. In de gordel van *Carex acuta* (= *C. gracilis*) aan de binnenrand van de oeverbegroeiing vallen onder meer *Senecio paludosus* en - later in het seizoen - *Inula britannica* op. De combinatie van *Senecio paludosus*, *Lythrum salicaria* en *Phalaris arundinacea* doet denken aan de biezenvegeties van het zoetwatergetijdengebied, waartoe de Afgedamde Maas behoord heeft. Ook een enkele pol *Scirpus triqueter* op een geëxponeerd punt in ondiep water herinnert aan de tijd dat deze oevers nog onder invloed van de getijdewerking stonden.

De tweede opname komt uit de Boezem van Brakel ten noorden van Poederoijen, een reservaat dat ook op het programma van de excursie stond, maar waaraan we door tijdgebrek slechts een kort bezoekje konden brengen. *Ranunculus lingua* wijst hier op een rustig milieu, waarin de associatie niet als oever- maar als verlandingsvegetatie voorkomt. De derde opname van het *Caricetum gracilis* is afkomstig van de rand van een strang ten noordoosten van Poederoijen. *Carex acuta* staat hier zij-aan-zij met *Carex vesicaria* temidden van *Glyceria maxima* en *Phragmites australis*; de begroeiing staat op de grens van *Caricetum gracilis* en *Caricetum vesicariae*, maar behalve de dominantie-verhouding tussen beide zeggen (die overigens door de grassen enigszins overvleugeld worden) pleit het ontbreken van mesotrafente (*Parvocaricetea*-)soorten vóór eerstgenoemde associatie.

Opname 4, die niet ver van opname 3 gemaakt werd, geeft de vegetatie weer die de aanleiding vormde om de strang in kwestie nader te inspecteren. Vanaf de dijk wekte de begroeiing de indruk van een Moerasvaren-rietland (*Thelypterido-Phragmitetum*, thans verdeeld over *Typho-Phragmitetum thelypteridetosum* en *Lychnido-Hypericetum*). Wat van een afstand voor *Thelypteris* was aangezien, bleek echter van nabij beschouwd tot *Dryopteris* te behoren: op de rietkragge groeiden talrijke pollen *Dryopteris carthusiana* en ook wat *Dryopteris cristata*. Het proefvlak werd gevormd door een open stuk van de kragge, omringd door struiken van *Salix cinerea*. Het opnemen vergde de nodige balanceerkunst, maar er waren genoeg evenwichtige excursiedeelnemers aanwezig om gezamenlijk de vele soorten in het omvangrijke proefvlak bijeen te garen. Het geheel vormt een bont mengsel dat nauwelijks op plantensociologisch orthodoxe wijze te benoemen is, maar dat daarom nog niet minder boeiend is. We kunnen er elementen in herkennen uit het *Phragmition*, *Caricion gracilis*, *Caricion elatae* en *Cicution*, de *Filipenduletea* en de *Parvocaricetea*. Een opmerkelijke verschijning in deze verlandingsvegetatie is *Cardamine amara*, doorgaans een begeleider van stromend water.

De bovengenoemde Boezem van Brakel is een reservaat waarvan de ontstaansgeschiedenis terug gaat tot 1478. In dat jaar werd besloten om een dijk van Brakel naar Poederoijen aan te leggen. Het is niet bekend hoe lang men over de aanleg heeft gedaan, maar aannemelijk is dat het karwei in 1566 geklaard was. Uit dat jaar is namelijk een kontract bekend waarin de waterlozing vanuit de boezem op het Munnikenland geregeld werd. Aan het eind van de negentiende eeuw is de Dwarsdijk, zoals hij ook bekend is, een aantal keren doorgebroken (Moorman van Kappen *et al.*, 1977; Hoegen in prep.).

Op de geomorfologische kaart (Berendsen, 1986) valt te zien dat er in het reservaat op een diepte van circa 40 cm veenlagen voorkomen. Bij de aanleg van de dijk en de boezem is er klei uitgegraven, waarbij plaatselijk de veenlagen zijn aangesneden en binnen het bereik van de plantenwortels zijn gekomen.

In de verlandingsvegetaties in de Boezem van Brakel komen diverse soorten voor die op een minder voedselrijk milieu wijzen. Op natte plekken groeit bijvoorbeeld *Menyanthes trifoliata*, op wat minder natte plekken *Valeriana dioica*. Het is aannemelijk dat hun voorkomen verband houdt met lokale kwel vanuit de Waal. Op vastere bodem komen begroeiingen voor met soorten van het *Calthion*, *Filipendulion* en *Arrhenatherion*. Als bijzonderheden treden hierin *Dactylorhiza incarnata* en *Dactylorhiza majalis* ssp. *praetermissa* op. De volgende opname, die werd gemaakt op 19 juni 1992, geeft een indruk van deze vegetatie:

Tabel 2. Caricetum gracilis (1-3) en kruidenrijk rietland (4) in de Bommelerwaard

Opname	1	2	3	4
Oppervlakte (m²)	7½	25	10	25
Bedekking kruidlaag (%)	90	80	80	60
Bedekking moslaag (%)	1	20	3	70
Waterdiepte (cm)	-	15	5	±
Gemidd. hoogte kruidl. (cm)	80	120	100	70
Maximale hoogte kruidl. (cm)	160	180	200	160
Aantal soorten	18	15	19	33
Carex acuta	3	5	2b	1
Phragmites australis	+	1	3	1
Lycopus europaeus	3	.	1	1
Cardamine pratensis	+	+	+	.
Senecio paludosus	2b	.	.	.
Lythrum salicaria 2a	.	.	+	
Phalaris arundinacea	2a	.	.	.
Cirsium arvense	2a	.	.	.
Carex disticha	1	.	.	.
Inula britannica	1	.	.	.
Urtica dioica	+	.	.	+
Brachythecium rutabulum	+	.	.	3
Potentilla reptans	+	.	.	.
Ranunculus repens	+	.	.	.
Achillea ptarmica	+	.	.	.
Myosotis palustris	+	.	.	.
Mentha aquatica	+	.	.	+
Caltha pal. ssp. palustris	+	+	.	+
Thalictrum flavum	.	1	.	+
Calamagrostis canescens	.	1	.	.
Rumex hydrolapathum	.	+	.	+
Ranunculus lingua	.	+	.	.
Stachys palustris	.	+	.	.
Calliergonella cuspidata	.	2b	+	3
Iris pseudacorus	.	1	+	+
Galium palustre	.	1	+	+
Lysimachia vulgaris	.	+	+	+
Polygonum amphibium	.	+	+	.
Plagiomnium ellipticum	.	+	1	2b
Glyceria maxima	.	.	3	+
Carex vesicaria	.	.	2a	.
Lemna minor	.	.	1	+
Acorus calamus	.	.	+	2a
Calystegia sepium	.	.	+	1
Sium latifolium	.	.	+	.
Equisetum fluviatile	.	.	+	.
Equisetum palustre	.	.	+	.
Salix cinerea	.	.	+	.
Dryopteris carthusiana	.	.	.	3
Lysimachia thyrsiflora	.	.	.	2a
Filipendula ulmaria	.	.	.	2a
Cardamine amara	.	.	.	2a
Poa trivialis	.	.	.	2m
Sparganium erectum	.	.	.	1
Carex pseudocyperus	.	.	. 1	
Carex paniculata	.	.	.	+
Solanum dulcamara	.	.	.	+
Symphytum officinale	.	.	.	+
Scutellaria galericulata	.	.	.	+
Stellaria palustris	.	.	.	+
Cirsium palustre	.	.	.	+
Lophocolea heterophylla	.	.	.	+
Dryopteris cristata	.	.	.	()

Opname Boezem van Brakel. Grasland aan oostzijde; 19 juni 1992. Oppervlakte 3x4m; bedekking kruidlaag 90%, moslaag 1%; hoogte kruidlaag: 60(-140)cm.

Kruidlaag:	
Filipendula ulmaria	2a
Heracleum sphondylium	2a
Ranunculus acris	2m
Equisetum palustre	2m
Cynosurus cristatus	2m
Arrhenatherum elatius	2m
Trisetum flavescens	2m
Holcus lanatus	2m
Phragmites australis	2m
Dactylorhiza majalis ssp. praetermissa	1
Rhinanthus angustifolius	1
Centaurea jacea	1
Crepis biennis	1
Thalictrum flavum	1
Achillea millefolium	1
Lotus uliginosus	1
Trifolium pratense	1
Galium mollugo	1
Lathyrus pratensis	1
Rumex acetosa	1
Bromus racemosus ssp. commutatus	1
Anthoxanthum odoratum	1
Poa pratensis	1
Dactylis glomerata	1
Dactylorhiza incarnata	+
Leucanthemum vulgare	+
Angelica sylvestris	+
Valeriana officinalis	+
Vicia cracca	+
Plantago lanceolata	+
Cardamine pratensis	+
Prunella vulgaris	+
Festuca pratensis	+
Phleum pratense	+
Symphytum officinale	r
Taraxacum sect. Vulgaria	r
Trifolium dubium	r
Geranium dissectum	r
Veronica chamaedrys	r
Moslaag:	
Brachythecium rutabulum	1
Plagiomnium undulatum	1
Calliergonella cuspidata	1
Rhytidiadelphus squarrosus	+

LITERATUUR

Berendsen, H.J.A., 1986. Het landschap van de Bommelerwaard. NSG 10 KNAG/Geografisch instituut RUU.

Dijk, H.F.G. van, B.G. Graatsma & J.N.M. van Rooy, 1984. Droge stroomdalgraslanden langs de Maas. Wetenschappelijke Mededelingen KNNV 165.

Hoegen, A.C., in prep. Vegetatiekartering van de Boezem van Brakel en de Batterij onder Brakel. SBB regio Rivierenland Heesch.

Moorman van Kappen, O.J., J. Korf & O.W.A. van Verschuer, 1977. Tieler en Bommelerwaarden 1327-1977. Grepen uit de geschiedenis van 650 jaar waterstaatszorg in Tielerwaard en Bommelerwaard.1
Nooren, M.J. en Th.G. Giesen, 1993. Vegetatiekartering van de Staatsbosbeheerreservaten Waarden bij Poederoijen en Nederhemert, 1992. Rapport Staatsbosbeheer/Giesen & Geurts, Gaanderen.
Schaminée, J.H.J. & A.C. Zuidhoff, 1995. Het Galio-Trifolietum, een miskende associatie uit het Mergelland. Natuurhistorisch Maandblad 84: 90-96.

DAL VAN DE VIROIN (BELGIË) EN NOORD-FRANKRIJK

J. Mennema

Excursieleiding : J. Mennema
Datum : 31 mei - 2 juni 1994
Deelnemers : C. Coolen, B. Graatsma, S. Hennekens, B. Klerken, A. Lemaire, M. Maris en J. Wiegers

Het gebied even ten zuiden van Laon (Noord-Frankrijk) is in de jaren 1976 - 1982 het terrein van onderzoek geweest van Leidse biologiestudenten, die deelnamen aan de 3e-jaars Cursus Floristische Plantengeografie. In die periode zijn ruim 280 kilometerhokken floristisch geïnventariseerd met het oogmerk om in het veld plantengeografische grenzen vast te stellen (Vlot, 1985). Ook anderen, ondermeer vanuit het Natuurhistorisch Museum te Maastricht, evenals de Belgen en Fransen hebben zich geruime tijd bezig gehouden met de bestudering van voornamelijk de kalkgraslandflora, die in de omgeving van Laon zeer manifest aanwezig is. Het doel van deze excursie was vooral om deze kalkgraslanden te vergelijken met die in het dal van de Viroin nabij Nismes (België), die floristisch ook een zekere vermaardheid genieten. Tevens is op de laatste dag van de excursie van de gelegenheid gebruik gemaakt om nabij de thuishaven Chigny de rijke bosflora te leren kennen.

De middag van de 31e mei ontmoetten we elkaar in La Bonne Auberge te Nismes, waarna we via de Allée des Orchidées -het kon niet toepasselijker!- het kalkgraslandreservaat 'Tienne Breumont' bereikten. En er waren orchideeën, al viel het aantal soorten tegen: drie soorten *Ophrys* (*Ophrys apifera, Ophrys fuciflora* en *Ophrys insectifera*), *Platanthera chlorantha* en *Himantoglossum hircinum*. Van de te verwachten kalkgraslandflora kunnen voorts worden genoemd: *Helianthemum nummularium, Teucrium chamaedrys, Globularia punctata, Bupleurum falcatum, Vincetoxicum hirundinaria* en -verrassend- een rijke groeiplaats van *Geranium sanguineum*. De betrekkelijke armoede aan orchideeën werd ook bemerkt, toen er een opname werd gemaakt. Geen van de genoemde soorten viel in de 'ad random' gekozen proefvlakte te noteren.

Hoewel de opname meer dan 25 soorten telde, moet dit voor een goed kalkgrasland toch betrekkelijk laag worden genoemd. De opmerkelijke dominantie van *Brachypodium pinnatum* is een duidelijke indicatie, dat het kalkgrasland-reservaat in waarde achteruit dreigt te gaan. Het verdient overweging om met een extensieve begrazing van schapen deze overwoekerende grassoort terug te dringen. Of dit mogelijk zal zijn, is de vraag, aangezien dit terrein vrij onverwacht de status van 'natuurreservaat Ardenne et Gaume' heeft verloren (Delescaille *et al.*, 1991).

Na ontvangst op 'Thiérache' in Chigny (N.-Fr.) op het zonovergoten balkon, waar de streek- en andere kazen werden 'geprobeerd', werd in en rondom het huis bivak gemaakt. Een diner 'à la Thiérachienne' in Etréaupont was voor enkele deelnemers het besluit van de eerste dag, voor enkele andere niet, omdat de nachtelijke roep van Bosuilen en Boomkikkers deze botanici tot in de kleine uurtjes in de ban hield.

De 1e juni, nog steeds een zonnige dag, werd een viertal terreinen ten zuiden van Laon bezocht. Het eerste, 'La Rosière', een moerassig hooiland op venig zand, gelegen tussen Veslud en Parfondrue en studieobject van het Natuurhistorisch Museum te Maastricht, bleek totaal te zijn ontwaterd en verruigd. Nog een enkel exemplaar van *Lychnis flos-cuculi* deed aan de situatie van eertijds denken. Langs de weg werden *Sedum reflexum* en *Orobanche minor* aangetroffen.